

պէս կ'երևի, բայց ատոր հակառակը, իրար խառնուելու և նոյնանալու կէտին վրայ՝ երբ աւելի կ'եռայ անդուլ մոնչիւնը, ազգաբարձութեան մը պէս հանդիսաւոր ու մոգական լայն դարձուածք մը կը բարձրանայ յանկարծակի և կը տարածէ այդ տարապայման գրգռութեան վրայ տխրութեան ճող մը: Բայց դէպքը կարճատե է. մարգարէական խօսքը խազերու բազմութենէ մը յաղթուած է: Կը լսուի և երբեմն ո՛չ խոր հնչումը, մինչև որ արծաթափայլ խազերը՝ արագ, թրթռուն, բղխեն անսպառարար և շտապեն անոր յաղթելու: Այսպէս է ամենամաքուր շուրի ցայտումը՝ որ կը բղխի անսպառ արդիւրէ մը, կը խոխոջէ, կը ծիծաղի, պայծառ ու ներդաշնակաւոր՝ ժայռին խորշերուն ու աւազուտ եզրին անհարթութեանց մէջ:

Այսպէս, ժամանակի մը համար, այլ լազան ու ներդաշնակաւոր խազերը, ճարտարօրէն հիւսուած՝ կ'արձակուին դաշնակի ստեղնաբանէն՝ սուր ծայնականութեան կողմէն, մինչդեռ ծանրաձայն լաբերը կը կրկնեն դիւթիչ մեծ երգն ու կը ծաւալեն ուրախութիւնն ու տխրութիւնը միանգամայն:

Յետոյ, մեղմարար, տխուր ազդին արծազանգով՝ կը վերջանայ առաջին ամառակը:

*
*
*

Ամենաբազր տրտունջ մը, կըցով լեցուն, փափաքներով ուռած. ահա այդ զարմանալի սոնատին առաճիոն: Այնպէս գեղեցիկ, այնպէս սրտաշարժ երաժշտական կտոր մ'է՛ զոր նկարագրելու համար բառ գոնելու ամէն ճիշդ ընդունայն է:

Անոր գլխաւոր նիւթը կազմող դարձուածքը՝ աստուածային բանաստեղծութեան քերթուած մ'է՛, երակներու մէջ թափանցող վսեմ երգ մ'է: Այս ամենաբազր տրտունջի նիւթին վրայ է որ կը դառնայ հնչիւններու անլուր ճոխութեամբ՝ առատ խազերու մեկնութիւնը՝ որ կը գեղեցկացնեն զայն, կը փաղաքեն աւելի ազդու ու հրապուրիչ կ'ընեն:

Այն ատեն մայր դարձուածքը կը հնչէ միայնակ ու որոշ՝ նման սփրաճայի գեղեցիկ ձայնի մը եկեղեցական պաշտամանց մեծ պարերգի մը մէջ տեղ: Անկարելի է ասկէ աւելի հեռուն երթալ, հոգին զբաւող հրճուանքն այնչափ ընդարձակ, այնչափ բուռն է՝ որ անոր ամենէն թաքուն մասը կը զոհացնէ: Կ'իմանայ ամենաքաղցր նուաղումի այն զգացումը՝ զոր կ'ունենանք երբեմն արևուն մայր մտնելու ժամուն թմրած բնութեան առջև:

Յետոյ, քիչ քիչ, անհետացող լոյսի մը պէս, ամէն բան դանդաղօրէն պատնելով խորհրդաւորութեան մէջ, նուագերգը կը դանդաղի, կը նուաղի ու կը մեռնի հառաչանքի մը մէջ:

Ձեռ գիտեր թէ այս առաճիոն զբառ ատեն ինչ մտածութիւններ կը զբաւէին Բեթովէնի միտքը. ստորգ է սակայն որ նա բանաստեղծի հոգիով անոր մէջ կ'ափսոսայ կորսուած երջանկութիւն մը:

(Շարունակութիւն)

Հ. Ս. ՏԵՐ-ՄԱՍԻՍԵԱՆ

ՀԱՅՈՒՆ ԱՂՕԹՔԷ

Ճնշիւ խաչէ ուժասպառած մարմնոյ տակ կը ծալլուին ծունկերը խոնջ, դողդոջուն, Կ'իյնայ գլուխ ապառաժին վրայ հակա մի մամուռներն վիշտը ճակտիս կը զգենուն...

Ինչ երկար է Գողգոթայի զառիվերն, Ուրկէ, աւաղ, քանի՜ դար է կը մազիմ... Եւ ամբողջ, որ ինչ կ'ընէ չի գիտեր, իմ... Լուռանգեց զիս, որ պատկերդ եմ, Աստուած Գթած Զիտու, որ նոյն բաժակն ըմպելով՝ Մարմնոյ անհուն տկարութիւնն ըզգացիր, Տես ծակերկուած մարմինս լայնի վէրքերով, Տես քրտինքը տաքսպաներու սեւաձիւր...

Տես, խոժանը զիս բիրերով կը տանի Վերիաշելու գիտն իմ պաշտած սուրբ խաչին՝ Գթիսէմանի վիշտը յիշելով թախծալի՝ Անցնիւ ինձմէ, Տէր, բաժակն այն դառնագին...

Իսկ թէ Կամօք է որ՝ իբր օրէնք՝ այս անգամ Այսպէս խաչուիմ Նոր Զարութեան մը համար, Տէր, ոյժ տուր որ ես միշտ վերջը տոկամ. - Հոգիս՝ յօժար, բայց մարմինն է յոյժ տկար...

Ճրճվոմ, Զալիճորմիս

Ամբրիկա

ԱՐԱՄ Մ. ԱՐԱՄԵԱՆ